

Sygn. akt III Ca 268/16

Dnia 1 czerwca 2016r.

Sąd Okręgowy w Nowym Sączu, Wydział III Cywilny Odwoławczy w składzie

następującym:

Przewodniczący - Sędzia: SO Urszula Kapustka

Sędzia SO Tomasz Białka

Sędzia SR del. Agnieszka Poręba (sprawozdawca)

Protokolant: prot. sąd. Ewelina Konieczny

po rozpoznaniu w dniu 1 czerwca 2016r. w Nowym Sączu

na rozprawie

sprawy z powództwa małoletnich M. E. 2-ga im. W. i K. W. działających przez przedstawiciela ustawowego matkę M. W. (1)

przeciwko M. P. 2-ga im. J.

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Rejonowego w Nowym Targu

z dnia 3 marca 2016r. sygn. akt I C 156/15

1. oddala apelację,

2. zasądza od pozwanej na rzecz powodów solidarnie kwotę 738 zł (siedemset trzydzieści osiem złotych) brutto tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodom z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.

Agnieszka Poręba Urszula Kapustka Tomasz Białka

Sygn. akt III Ca 268/16

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 3 marca 2016 roku Sąd Rejonowy w Nowym Targu uwzględnił powództwo małoletnich M. E. 2-ga im. W. i K. W. działających przez przedstawiciela ustawowego matkę M. W. (1) przeciwko M. P. 2-ga im. J. o uznanie za bezskuteczną umowy darowizny zawartej między B. J. (1) 2-ga im. J. a pozwaną M. P. 2-ga im. J. w dniu 22.07.2014 r. w Kancelarii Notarialnej w W. przed asesorem notarialnym M. S. (1) zastępcą notariusza A. R.. A nr (...) w stosunku do małoletnich powodów którym przysługuje wobec B. J. (1) 2ga im. J. wierzytelność alimentacyjna w łącznej kwocie 1.800 zł (tysiąc osiemset złotych) miesięcznie, zasądzona wyrokiem Sądu Okręgowego w Nowym Sączu z dnia 31.03.2014 r. sygn. akt I C 13/14, zaopatrzonym w klauzulę wykonalności w dniu 7.05.2014 r. (pkt I), zasądził od pozwanej M. P. 2-ga im. J. na rzecz małoletnich powodów solidarnie kwotę 1.476 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa adwokackiego (pkt II) i nakazał ściągnąć od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Nowym Targu kwotę 360 zł tytułem opłaty sądowej (pkt III).

Sąd Rejonowy ustalił, iż M. W. (1) i B. W., obecnie noszący nazwisko J. zawarli w dniu 8 stycznia 2005 roku związek małżeński. Z małżeństwa tego pochodzi dwoje małoletnich dzieci – M. W. (2) ur. (...) i K. W. ur. (...) Wyrokiem z dnia 31 marca 2014 roku Sąd Okręgowy w Nowym Sączu rozwiązał małżeństwo przez rozwód bez orzekania o winie. W punkcie III wyroku Sąd zasądził od B. W. (J.) tytułem alimentów na rzecz małoletniej M. W. (2) kwoty po 1000 złotych miesięcznie a na rzecz małoletniego K. W. kwoty po 800 złotych miesięcznie, płatne do dnia 10-go każdego kolejnego miesiąca do rąk matki dzieci M. W. (1) z należnymi odsetkami ustawowymi w razie opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat. Wyrok ten uprawomocnił się w dniu 22 kwietnia 2014 roku. Tytuł wykonawczy w przedmiocie alimentów wydano pełnomocnikowi M. W. (1) w dniu 7 maja 2014 roku. W dniu 19 lipca 2014 roku B. W. zawarł w W. związek małżeński z pozwaną M. J. i zmienił nazwisko na B. J. (2).

Nadto Sąd I instancji ustalił, iż w czasie trwania małżeństwa M. W. (1) i B. J. (2) małżonkowie posiadali trzy samochody osobowe: A. (...), M. i R. (...). Dłużnik B. J. (2) będąc kamieniarzem posiadał maszyny między innymi ubijarkę do kamieni, różne wiertarki, wkrętarkę. Ponadto dłużnik był wyłącznym właścicielem nieruchomości zabudowanych budynkiem mieszkalnym położonym w D. przy ul. (...), w którym od 2009 roku do chwili obecnej zamieszkują małoletni powodowie wraz z matką. Dłużnik B. J. (2) przed orzeczeniem rozwodu sprzedał pozwanej M. J., samochód osobowy marki A. (...), natomiast zaraz po orzeczeniu rozwodu sprzedał maszyny służące mu do wykonywania zawodu kamieniarza oraz samochód marki R. (...). Uczynił to bez zgody byłej żony M. W. (1). Uzyskanymi w ten sposób pieniędzmi, nie podzielił się z M. W. (1). Samochód osobowy marki M. jest w posiadaniu matki małoletnich powodów M. W. (1).

Ustalono nadto, iż w czerwcu 2014 roku dłużnik zaczął mieć kłopoty finansowe ale do lipca 2014 roku terminowo regulował alimenty. W związku z kłopotami finansowymi, od lipca 2014 roku dłużnikowi w płaceniu alimentów zaczęła pomagać pozwana i jej rodzina. Od lipca do października 2014 roku dłużnik płacił alimenty nieregularnie. W dniu 22 lipca 2014 roku dłużnik B. J. (2) umową darowizny sporządzoną przed asesorem notarialnym M. S. (1) zastępcą notariusza A. S. za Repertorium A nr. (...), darował nieodpłatnie pozwanej M. J. do jej majątku osobistego, prawo własności nieruchomości zabudowanej budynkiem mieszkalnym położonym w D. przy ul. (...), objętej KW (...) Sądu Rejonowego w Nowym Targu.

W dniu 17 września 2014 roku dłużnik B. J. (2) wystąpił do Sądu Rejonowego w Nowym Targu z pozwem, w którym domagał się obniżenia alimentów. Wniósł o ich obniżenie z kwoty 1000 złotych uiszczanej na rzecz M. W. (2) na kwotę 450 złoty miesięcznie, z kwoty 800 złotych na kwotę 450 złoty, uiszczanej na rzecz K. W.. W uzasadnieniu pozwu dłużnik B. J. (2) podniósł, że z uwagi na swoje dolegliwości chorobowe stał się osobą niezdolną do ciężkiej pracy, a jego możliwości zarobkowe uległy obniżeniu. Twierdził, że jego sytuacja zarobkowa może ulec dalszemu pogorszeniu. Wyrokiem z dnia 30 grudnia 2014 roku, Sąd Rejonowy w Nowym Targu oddalił powództwo dłużnika B. J. (2).

Wobec faktu, że dłużnik B. J. (2) od lipca 2014 roku do października 2014 roku w sposób nieregularny płacił alimenty a następnie, że całkowicie zaprzestał ich płacenia od października 2014 roku, matka powodów M. W. (1) w dniu 16 stycznia 2015 roku złożyła do Komornika Sądowego M. S. (2) wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego przeciwko dłużnikowi B. J. (2). Do wniosku został załączony tytuł egzekucyjny, w postaci wyroku Sądu Okręgowego w Nowym Sączu z dnia 31 marca 2014 roku sygn. akt I C 13/14 zaopatrzonego w klauzulę wykonalności z dnia 7 maja 2014 roku, obejmującego zasądzone na rzecz małoletnich powodów alimenty. W toku postępowania egzekucyjnego Komornik Sądowy ustalił, że dłużnik B. J. (2) nie posiada majątku w stosunku do którego można prowadzić postępowanie egzekucyjne. Dłużnik B. J. (2) składając w dniu 29 stycznia 2015 roku wyjaśnienia w trybie art.801 k.p.c. w zw. z art. 761§1 k.p.c. wyjaśnił, że nie posiada żadnego majątku oprócz samochodu osobowego marki M. rok produkcji 1998, który to samochód jest w posiadaniu M. W. (1). Powyższy stan majątkowy dłużnik potwierdził również w dniu 9 kwietnia 2015 roku, składając Komornikowi ponowne wyjaśnienia. W dniu 5 maja 2015 roku na rachunek Komornika sądowego wpłynęła kwota 10.067,83 zł. tytułem należności alimentacyjnych w sprawie KMP 5/15. Na rachunek depozytowy Sądu Rejonowego w Nowym Targu wpłynęła kwota 10.800 zł. Obie kwoty zostały przelane z rachunku pozwanej. Postanowieniem z dnia 21 maja 2015 roku Komornik Sądowy umorzył postępowanie egzekucyjne w zakresie alimentów zaległych jak i w zakresie świadczenia wymagalnego w przyszłości (alimenty

bieżące) tj. alimentów po 1800 zł miesięcznie, płatnych do 10-tego każdego miesiąca począwszy od alimentów za miesiąc czerwiec 2015 roku.

Przy tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy zważył, iż zostały spełnione wszystkie przesłanki uwzględnienia skargi pauliańskiej z art. 527 k.c. i następnych. Sąd stwierdził, że powodom w stosunku do dłużnika B. J. (2), na podstawie wyroku z dnia 31 marca 2014 roku Sądu Okręgowego w Nowym Sączu przysługiwała i nadal przysługuje wierzytelność alimentacyjna. Wierzytelność ta istniała w dniu wniesienia przez powodów niniejszego pozwu tj. w dniu 3 kwietnia 2015 roku, ponieważ jak wynika z akt Komornika sądowego w N., dłużnik B. J. (2) na skutek nieterminowego regulowania należności z tytułu należnych powodom alimentów, swoim działaniem spowodował konieczność złożenia przez matkę powodów wniosku o wszczęcie postępowania egzekucyjnego. Zdaniem Sądu działania dłużnika poczynione wspólnie z pozwaną w zakresie uregulowania wierzytelności alimentacyjnych zaległych, bieżących i częściowo przyszłych, były działaniami podjętymi tylko i wyłącznie na potrzeby obecnego postępowania.

Za bezsporny uznał Sąd fakt, że dłużnik B. J. (2) doskonale zdawał sobie sprawę i był tego świadomy, że jest zobowiązany do uiszczania na rzecz małoletnich powodów ustalonych wyrokiem alimentów. Niewątpliwie, również zdawał sobie sprawę z tego, że ten obowiązek będzie trwał co najmniej do czasu uzyskania przez jego dzieci pełnoletności a więc przez dość długi okres, mając na uwadze ich obecny wiek (9 lat i 6 lat) a co za tym idzie, będzie zobowiązany zabezpieczyć swój majątek, gromadzić środki między innymi z przeznaczeniem na ten cel.

Tymczasem dłużnik systematycznie wyzywał się majątku już w toku toczącego się postępowania o rozwód, jak również bezpośrednio po zapadnięciu wyroku orzekającego rozwód z matką małoletnich powodów. Poprzez te działania dokonywał czynności zmierzających do pokrzywdzenia powodów. Jedyną najwartościowszą rzeczą jaką dłużnik posiadał, było prawo własności nieruchomości zabudowanej budynkiem mieszkalnym położonym w D. przy ul. (...), objętej KW (...) Sądu Rejonowego w Nowym Targu. Nieruchomość tę zbył umową darowizny zawartą w dniu 22 lipca 2014 roku. Powyższa czynność prawna, zdaniem Sądu z jednej strony spowodowała pogłębienie stanu niewypłacalności dłużnika wobec zaistnienia w czerwcu 2014 r. jego kłopotów finansowych, a z drugiej strony przyniosła korzyść majątkową osobie trzeciej, w tym wypadku jego obecnej żonie –pozwanej M. J.. Wobec powyższego należy uznać należało, zdaniem Sądu Rejonowego, że czynność prawna w postaci darowizny z dnia 22 lipca 2014 roku dokonana została z pokrzywdzeniem wierzycieli, gdyż na skutek tych czynności stał się on niewypłacalny w co najmniej wyższym stopniu niż był przed dokonaniem tej czynności. Osobą obdarowaną jest osoba bliska dłużnikowi zatem jej świadomość działania dłużnika z pokrzywdzeniem wierzycieli domniemywa się.

Mając powyższe na uwadze Sąd uznał, że w niniejszej sprawie spełnione zostały wszystkie przesłanki zastosowania skargi pauliańskiej określone treścią wyżej cytowanych przepisów prawnych.

O kosztach postępowania Sąd orzekł zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sprawy wyrażoną w treści art. 98 §1 k.p.c.

Apelację od powyższego orzeczenia wniosła pozwana (k. 224-230), zaskarżając wyrok w całości.

Pozwana zarzuciła naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 527 § 1 i 2 k.c. poprzez ich błędne zastosowanie i uznanie, że w niniejszej sprawie zachodzą wszystkie przesłanki do uwzględnienia skargi pauliańskiej w tym, że stronie powodowej przysługiwała wymagalna wierzytelność względem B. J. (2), ojca małoletnich powodów podczas gdy w chwili wyrokowania przez Sąd I instancji nie istniała wymagalna wierzytelność, której ochrony domagała się strona powodowa, gdyż toczące się postępowanie egzekucyjne zostało umorzone postanowieniem komornika z dnia 21 maja 2015 roku wobec wyegzekwowania świadczenia oraz stosowanego zabezpieczenia przez B. J. (2) świadczeń alimentacyjnych w kwocie 10800 złotych, która to kwota znacznie przekracza wysokość dochodzonej w pozwie wierzytelności. Zarzuciła nadto naruszenie art. 527 § 2 k.c. poprzez błędne zastosowanie i uznanie, że na podstawie zaskarżonej czynności B. J. (2) stał się niewypłacalny podczas gdy nie stał się on niewypłacalny w jakimkolwiek stopniu, posiada stałą dobrze płatną pracę w Niemczech jako kamieniarz, a nadto posiada udział w samochodzie marki M. z którego korzysta matka małoletnich powodów. Podnosiła naruszenie art. 530 k.c. poprzez jego błędne zastosowanie i przyjęcie, że B. J. (2) działał w zamiarze pokrzywdzenia przyszłych wierzycieli podczas gdy strona

powodowa nie wykazała by dłużnik mógł być niewypłacalny w przyszłości, na bieżąco reguluje swoje zobowiązania i wpłacił na konto depozytowe Sądu kwoty na poczet przyszłych alimentów.

Jednocześnie pozwana zarzuciła naruszenie prawa procesowego tj. art. 233 § 1 k.p.c.:

- poprzez dowolną ocenę materiału dowodowego i uznanie, że postanowienie o umorzeniu postępowania egzekucyjnego i wpłata na rachunek depozytowy sądu nie miały znaczenia dla rozstrzygnięcia, podczas gdy, zdaniem apelującej, miały znaczenie kluczowe z uwagi na brak w chwili orzekania wymagalnej wierzytelności,

- poprzez uznanie za wiarygodne dowody z zeznań świadków W. W. (2), R. W., Ł. W. i A. W. w zakresie sprzedaży przez B. J. (2) ruchomości,

- poprzez pominięcie w ramach oceny dowodów dokumentów o zarobkach B. J. (2) oraz zeznań pozwanej, iż w chwili dokonania darowizny B. J. (2) nie miał żadnych zaległych alimentów na rzecz małoletnich powodów, a jego problemy finansowe zaczęły się później i były związane z jego leczeniem kardiologicznym,

- uznanie że środki na alimenty nie były przelewane z konta B. J. (2) ale z konta pozwanej podczas gdy B. J. (2) nie posiada w Polsce rachunku bankowego, a poza tym okoliczność ta zadaniem pozwanej nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy,

- pominięcie dokumentacji z leczenia szpitalnego B. J. (2) w szczególności karty informacyjnej z dnia 18 kwietnia 2015 roku i uznanie, iż dolegliwości B. J. (2) w każdym czasie mogą spowodować, że nie będzie on mógł wykonywać żadnej pracy podczas gdy z dokumentacji medycznej wynika, iż dolegliwości B. J. (2) miały charakter przejściowy, a leczenie przebiegło pomyślnie.

Wreszcie pozwana zarzuciła także naruszenie art. 321 k.p.c. poprzez orzekanie przez Sąd co do przedmiotu, który nie był objęty żądaniem pozwu, gdyż objęte nim były wyłącznie alimenty w kwocie 7200 złotych.

Podnosząc powyższe pozwana wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa oraz zasądzenie od małoletnich powodów na rzecz pozwanej kosztów postępowania za I instancję i kosztów postępowania apelacyjnego.

Powodowie w odpowiedzi na apelację wnieśli o jej oddalenie i zasądzenie na ich rzecz od pozwanej kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych (k. 236-243).

Na rozprawie w dniu 1 czerwca 2016 roku (k. 250-250/2 - od 00:04:09) strony pozostały przy swoich stanowiskach procesowych.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja okazała się nieuzasadniona.

W sprawie nie zaszyły uchybienia skutkujące nieważnością postępowania, a których wystąpienie sąd odwoławczy ma obowiązek rozpatrzyć z urzędu – art. 378 § 1 k.p.c.

Sąd Rejonowy prawidłowo przeprowadził postępowanie dowodowe i dokonał ustaleń faktycznych, które Sąd Okręgowy akceptuje i uznaje za swoje.

Sąd Okręgowy podziela przedstawioną przez Sąd I instancji ocenę prawną.

Zarzut naruszenia przez Sąd I instancji art. 530 k.c. jest całkowicie chybiony gdyż Sąd Rejonowy nie orzekał na jego podstawie i uznał, że w sprawie zastosowanie ma art. 527 - 529 k.c., a wierzytelności powodów nie są wierzytelnościami przyszłymi.

Przyszli wierzyciele w rozumieniu art. 530 k.c. to tacy, których wierzytelności powstały po dokonaniu przez dłużnika czynności prawnej krzywdzącej wierzycieli, z tym, że chroniona wierzytelność powinna powstać najpóźniej w chwili wniesienia skargi pauliańskiej, albo co najmniej istnieć w chwili wyrokowania. Jest to jedna z koniecznych przesłanek roszczenia wynikającego z art. 530 k.c. w związku z art. 527 § 2 k.c., bez zaistnienia której występuje czasowy brak legitymacji czynnej, ze względu na który powództwo jako przedwczesne podlega oddaleniu (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 30.03.1995r., sygn. akt I ACr 73/95, OSA 1995/9/59).

Korzystanie ze skargi pauliańskiej wymaga zasadniczo istnienia wierzytelności podlegającej ochronie (wyrok SN z dnia 9 kwietnia 2010 r., III CSK 273/09, LEX nr 602265; wyrok SN z dnia 15 lutego 2013 r., I CSK 323/12, LEX nr 1308002). Nie wyklucza to możliwości ochrony pauliańskiej roszczeń uzależnionych od spełnienia warunku zawieszającego lub nadejścia terminu (W. Czachórski, Zobowiązania, 2009, s. 906; M. Pyziak-Szafnicka (w:) System prawa prywatnego, t. 6, s. 1234).

Wierzytelności powodów istniały w chwili dokonania darowizny z dnia 22 lipca 2014 roku albowiem wyrokiem z dnia 23 kwietnia 2014 roku Sąd Okręgowy w Nowym Sączu w sprawie do sygn. akt I C 13/14 zasądził na rzecz małoletnich M. W. (2) kwoty po 1000 złotych miesięcznie, a na rzecz K. W. kwoty po 800 złotych miesięcznie płatne do rąk matki małoletnich do M. W. (1) do 10-tego dnia każdego miesiąca. B. J. (2) wyroku tego nie zaskarżył. Na mocy tego wyroku małoletni powodowie posiadają względem B. J. (2) wierzytelność z tytułu alimentów, która istnieje i która aktualizuje się z nadejściem terminu. Zatem małoletni powodowie w dacie zawarcia umowy darowizny posiadali stwierdzoną prawomocnym tytułem wykonawczym wierzytelność w stosunku do B. J. (2).

W ocenie Sądu Okręgowego wymagana przez art. 527 k.c. świadomość pokrzywdzenia wierzycieli nie powinna podlegać zawężającej wykładni, gdyż z konieczności rzeczy czyniłoby to iluzoryczną ochronę wierzycieli. W dacie zawarcia umowy darowizny B. J. (2) wiedział, że ma zasądzone alimenty na rzecz małoletnich dzieci, co więcej jak twierdził właśnie w lipcu 2014 roku zaczął mieć problemy finansowe z uwagi na stan zdrowia. Wobec powyższego działanie B. J. (2) należało ocenić jako działanie nawet w zamiarze pokrzywdzenia wierzycieli. Musiał on przecież zdawać sobie sprawę z tego, że podjęta przez niego czynność polegająca na wyzbyciu się jedynej wartościowego składnika majątku, którego był właścicielem, będzie wiązać się z ich pokrzywdzeniem. W tym stanie rzeczy, w ocenie Sądu Okręgowego, należało uznać, iż B. J. (2) działał co najmniej ze świadomością, a nawet w zamiarze pokrzywdzenia małoletnich powodów.

Na działanie w zamiarze pokrzywdzenia wierzycieli wskazują także okoliczności, w jakich miało miejsce przeniesienie własności nieruchomości na rzecz pozwanej. Zauważyć należy, że do przeniesienia własności nieruchomości doszło niedługo po zasądzeniu alimentów, i tuż po zawarciu związku małżeńskiego przez B. J. (2) z P. J.. W niedługim czasie po darowiznie B. J. (2) zaprzestał regularnego płacenia alimentów, a po kilku miesiącach wniósł sprawę o ich obniżenie, jednocześnie sam wpłacając małoletnim jedynie obniżone kwoty. Spowodowało to konieczność wniesienia wniosku egzekucyjnego jednak z ustaleń komornika wynikało, że dłużnik nie ma majątku, z którego można by zaspokoić wierzycieli. Jednocześnie tuż po wydaniu przez Sąd I instancji w toku niniejszej sprawy postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia, które pozwana otrzymała w dniu 12.05.2015 roku, i dowiedziała się o wytoczeniu przeciwko niej skargi pauliańskiej, w dniu 15.05.2015 roku zostały spłacone u komornika wszystkie zaległe alimenty oraz wpłacono do depozytu kwotę odpowiadającą wartości 6-miesięcznych alimentów. Pozwoliło to na umorzenie postępowania egzekucyjnego. Z sekwencji zdarzeń wyłania się obraz działania B. J. (2) w porozumieniu z pozwaną, jednoznacznie obliczonego na uzyskanie w niniejszym postępowaniu lepszej sytuacji prawnej. Fakt spłacenia zaległości z konta pozwanej potwierdza z resztą pośrednio sama pozwana wskazując w apelacji, iż B. J. (2) nie posiada w Polsce konta, co dodatkowo utrudnia prowadzenie egzekucji z jedynej w zasadzie wskazywanego składnika majątku jakim jest wynagrodzenie dłużnika.

B. J. (2) już raz próbował obniżyć alimenty powołując się na swoją chorobę i obniżenie możliwości zarobkowych, które według jego twierdzeń miało mieć charakter trwały. Gdy Sąd powództwo oddalił B. J. (2) zawarł umowę z powrotem na wynagrodzenie jakie miał przed wniesieniem sprawy. Wszystko to wskazuje, że B. J. (2) może podejmować

działania zmierzające do pozbawienia małoletnich powodów zaspokojenia ich roszczeń alimentacyjnych. Jedynym zaś wartościowym składnikiem jego majątku jest nieruchomości, którą zbył na rzecz pozwanej.

Mając powyższe na uwadze należało uznać, iż zarzuty dotyczące naruszenia art. 233 k.p.c. są nieuzasadnione.

W celu zaskarżenia przez wierzyciela czynności dłużnika jest ponadto konieczne, aby osoba trzecia w chwili uzyskania korzyści majątkowej wiedziała lub – przy zachowaniu należytej staranności – mogła się dowiedzieć, że dłużnik – dokonując czynności – działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Bez wątplenia pozwana o celu czynności B. J. (2) wiedziała i z nim w tym zamiarze współdziałała. Jak bowiem wytłumaczyć czynności polegające na zbyciu na jej rzecz nieruchomości i samochodu marki A. (...) w sytuacji gdy pozwana jest żoną dłużnika. Pozwana sama czynność tę potwierdzała. M. J. jest osobą bliską dłużnika w związku z czym do sytuacji tej znajduje zastosowanie domniemanie z art. 527 § 3 k.c. gdyż czynność miała charakter czynności nieodpłatnej.

Wobec uznania, że pozwana uzyskała korzyść majątkową na podstawie nieodpłatnej czynności prawnej stan jej świadomości nie miał nadto znaczenia z uwagi na treść art. 528 k.c., który stanowi, że jeżeli wskutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową bezpłatnie, wierzyciel może żądać uznania czynności za bezskuteczną, chociażby osoba ta nie wiedziała i nawet przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się dowiedzieć, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli.

Zgodnie z art. 527 § 2 k.c. czynność prawna dłużnika jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli, jeżeli wskutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem czynności.

Nie ma racji apelująca gdy zarzuca, iż niezasadnie uznał Sąd Rejonowy, że B. J. (2) wskutek przeniesienia własności nieruchomości w 2014 r. na rzecz pozwanej nie stał się niewypłacalny ani w całości, ani w większym stopniu, niż to miało miejsce przed zawarciem umowy. Przeciwnie Sąd Okręgowy stoi na stanowisku, że B. J. (2) na skutek umowy przenoszącej na pozwaną własność nieruchomości stał się niewypłacalny bądź niewypłacalny w stopniu wyższym niż był przed dokonaniem czynności.

W judykaturze powszechnie akceptowany jest pogląd, że niewypłacalność dłużnika w rozumieniu art. 527 k.c. oznacza taki stan jego majątku, w którym egzekucja prowadzona zgodnie z przepisami kodeksu postępowania cywilnego nie może przynieść zaspokojenia wierzytelności pieniężnej przysługującej przeciwko temu dłużnikowi. Fakt dobrowolnego regulowania nawet przeważającej części zobowiązań nie ma znaczenia dla oceny stanu niewypłacalności dłużnika, jeżeli w jego majątku brak jest składników majątkowych umożliwiających przymusowe zaspokojenie wierzytelności podlegającej ochronie. Niewypłacalność, o jakiej mowa w art. 527 § 2 k.c., nie jest jednak synonimem braku jakiegokolwiek majątku po stronie dłużnika. Wystarczy bowiem, aby czynność prawna zakłóciła zdolności płatnicze dłużnika i uprzywilejowywała jednego z jego wierzycieli. Za niewypłacalnego można uznać nawet takiego dłużnika, którego aktywa majątkowe równoważą zobowiązania, ale są niedostępne dla wierzyciela roszczeń pieniężnych. Dłużnik jest niewypłacalny, gdy cały jego majątek nie wystarcza na pokrycie długów, a niewypłacalność musi mieć charakter rzeczywisty, istnieć realnie. Dłużnik staje się niewypłacalny w wyższym stopniu w rozumieniu art. 527 § 2 k.c. także wtedy, gdy zaspokojenie można uzyskać z dodatkowym znacznym nakładem kosztów, czasu i ryzyka (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 6.12.2013r., I ACa 560/13, Lex nr 1409077, wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 30.07.2013r., I ACa 260/13, Lex nr 1350387, wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 11.07.2013r., I ACa 417/13, Lex nr 1349916, wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 4.06.2013r., I ACa 98/13, Lex nr 1339397, wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 5.04.2013r., I ACa 1250/12, Lex nr 1312107, wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 7.05.2014r., I ACa 99/14, Lex nr 1477089).

W rozpoznawanej sprawie dłużnik B. J. (2) w wyniku przekazania pozwanej nieruchomości w dniu 22 lipca 2014 roku wyzbył się jedynego majątku, który stanowił jego własność. Obecnie utrzymuje się on jedynie z wynagrodzenia za pracę, które jak zeznał, kształtuje się w granicach 1600 euro miesięcznie. W ocenie Sądu Okręgowego jest to daleko niewystarczające zabezpieczenie dla wierzycieli, tym bardziej, że już raz B. J. (2) w ciągu jednego dnia zmienił umowę na znacznie gorzej płatną. Nadto B. J. (2) w związku choćby z problemami zdrowotnymi może stracić pracę

i wówczas wierzyciele utracą możliwość jakiegokolwiek zaspokojenia. Wskazywanie wierzycielom, iż mogą dokonać zaspokojenia z samochodu, którego używa ich matka, a który wchodzi do majątku wspólnego, zatem do dłużnika należy udział 1/2 jest nadużyciem zwłaszcza w sytuacji gdy dłużnik zbywa pojazdy pochodzące z majątku wspólnego nie dzieląc się z matką małoletnich powodów połową ich wartości, do których ta ma prawo.

Wreszcie za nieprawdziwy należało uznać zarzut naruszenia art. 321 k.p.c. Powodowie formułując żądanie pozwu wyraźnie żądali uznania umowy za bezskuteczną w stosunku do wierzytelności alimentacyjnych po 1800 złotych miesięcznie przysługującej małoletnim powodom na mocy wyroku Sądu Okręgowego z dnia 31.03.2014, a nie w stosunku do zaległości alimentacyjnych, które dłużnik miał w dacie wniesienia pozwu. Określenie wartości przedmiotu sporu na kwotę zaległej wierzytelności, choć w tym wypadku wadliwe, nie powoduje modyfikacji żądania pozwu. Nie można zatem uznać, by Sąd uznając umowę z dnia 22.07.2014 roku za bezskuteczną w stosunku do całej wierzytelności alimentacyjnej wynikającej z wyroku sygn. akt I C 13/14 orzekł ponad żądanie, co naruszałoby art. 321 k.p.c.

Mając powyższe na względzie Sąd Okręgowy oddalił apelację jako nieuzasadnioną na podstawie art. 385 k.p.c. o czym orzeczono w pkt 1 wyroku.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. Sąd Okręgowy zasądził solidarnie na rzecz małoletnich powodów od pozwanej wynagrodzenie reprezentującego ich adwokata w kwocie 600 zł, ustalone na podstawie § 4 w zw z § 8 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. z 2015 r. poz. 1801) powiększony o doliczony podatek VAT w kwocie 138 złotych.

Agnieszka Poręba Urszula Kapustka Tomasz Białka

(...)